

Offentliggjort d. 24. januar 2017

Akkordtidspunktet ved frivillig akkord, når der er knyttet betingelser eller forudsætninger til aftalen, SKM2017.43.SR ©

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Skatterådet meddelte ved et bindende svar af 20/12 2016, ref. i SKM2017.43.SR, at en banks tilsagn om at stemme for et eventuelt senere fremsat rekonstruktionsforslag konkret måtte sidestilles med en frivillig akkord med underskudsbeholdning til følge, jf. personskattelovens § 13 a.

Opnår en person i et indkomstår en tvangsakkord i en rekonstruktion eller en gældssanering, nedsættes uudnyttede, fradragsberettigede underskud og dernæst uudnyttede, fradragsberettigede og fremførbare kapitaltab fra det pågældende og tidligere indkomstår med det beløb, hvormed gælden er nedsat, jf. nærmere personskattelovens § 13 a, stk. 1, 1. pkt. Nedsættelsen af underskud sker efter § 13 a, stk. 1, 3. pkt. med virkning for det indkomstår, hvori rekonstruktionsforslaget med tvangsakkorden stadfæstes eller kendelse om gældssanering afsiges, og for senere indkomstår.

Bestemmelsen suppleres af § 13 a, stk. 5, hvorefter reglerne i stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse på aftaler om en samlet ordning mellem en skyldner og dennes kreditorer om bortfald eller nedsættelse af skyldnerens gæld (frivillig akkord).

Forud for vedtagelsen af de særlige regler i personskattelovens § 13 a og ligningslovens § 15 i 1991 beroede de skattemæssige konsekvenser ved akkord på administrativ praksis. Denne praksis var i en længere årrække præget af en række fejlslutninger fra SKAT's side. Eksempelvis blev akkordtidspunktet ikke henført til tidspunktet for kreditorernes tiltrædelse, men for datoen for opgørelsen af akkordforslaget, der tidsmæssigt kunne ligge flere måneder forud for kreditorernes tiltrædelse, eller måske endog i ind-

Offentliggjort d. 24. januar 2017

komståret før kreditorernes tiltrædelse. Dernæst opdelte SKAT indkomståret i tiden før henholdsvis efter datoen for akkordforslaget og foretog en særskilt indkomstopgørelse for perioden efter skæringstidspunktet i henhold til akkordforslaget. Denne indkomstopgørelse var baseret på en nedskrivning af aktiverne uden skattemæssige konsekvenser til de i akkordforslaget anvendte værdiansættelser. Og endelig blev akkordfordelen modregnet i fremført underskud uden en dengang eksisterende hjemmel, da SKAT var af den opfattelse, at der jo var tale om driftsudgifter, der aldrig blev betalt og derfor skulle tilbageføres fra driften - en fejlslutning, der blandt meget andet forudsatte, at eksempelvis gæld, der ikke knyttede sig til driftsposter, herunder bankgæld, ikke indgik i akkorden. Denne praksis blev kritiseret af Tommy V. Christiansen i en række artikler, herunder *Rev. & Regn.*, 1981, s. 463 ff.

Flere principielle spørgsmål om rækkevidden af § 13 a og dennes pendant i ligningslovens § 15, nu selskabsskattelovens § 12 A ff., blev med fastsættelsen af det nævnte regelsæt og gennem praksis afklaret i årene efter vedtagelsen i 1991, hvor reglerne påkaldte sig en del opmærksomhed.

Efter en vis dvale er rækkevidden af regelsættet de senere år på ny blevet aktuel, måske ikke mindst i en gældsploget landbrugssektor med store skattemæssige underskud. Her kan bl.a. peges på Skatterådets bindende svar ref. i SKM2010.95.SR, omtalt i JUS 2010/10, og Landsskatterettens kendelse af 11/4 2016, jr. nr. 15-2168196, omtalt i JUS 2016/21, der underkendte den tidligere Skatterådsafgørelse, ref. i SKM2015.435.SR, omtalt i JUS 2015/33. Begge sager drejer sig om det centrale spørgsmål om, hvornår der kan anses at foreligge en frivillig akkord, og der følgelig skal ske begrænsning af fremførbare skattemæssige underskud.

Periodisering af frivillige akkorder

Periodiseringen af en akkord har væsentlig betydning for skyldneren som følge af den legale begrænsning af skyldnerens skattemæssige underskud med akkordfordelen.

Som netop nævnt vil nedsættelsen af underskud ved en tvangsakkord efter personskatte-lovens § 13 a, stk. 1, 3. pkt. ske med virkning for det indkomstår, hvori rekonstruktions-

Offentliggjort d. 24. januar 2017

forslaget med tvangsakkorden stadfæstes eller kendelse om gældssanering afsiges, og for senere indkomstår.

For frivillige akkorder er der derimod ikke taget positiv stilling til tidspunktet for nedsættelsen af tidligere indkomstårs skattemæssige underskud.

Også denne problemstilling var genstand for debat i begyndelsen af 1980'erne - dvs. forud for personskattelovens § 13 a - hvor praksis oprindeligt var den, at SKAT, som allerede nævnt ovenfor, antog, at datoen for akkorden var datoen for opgørelsen af skyldneres status, som dannede grundlag for akkordforslaget, der blev udsendt til kreditorerne. Det var efter SKAT's opfattelse dette tidspunkt, hvor de skattemæssige konsekvenser blev udløst, herunder modregning i underskud samt underskudsfremførsel. Heroverfor stod det synspunkt, at akkordtidspunktet måtte være det tidspunkt, hvor kreditorerne havde tiltrådt akkorden, jf. nærmere Tommy V. Christiansen bl.a. i Rev. & Regn., 1981, s. 463 ff. Dette synspunkt blev sidenhen accepteret af SKAT.

Af de almindelige bemærkninger i forslaget til den senere lov nr. 363 af 6/6 1991 fremgår da også, at *"Ved frivillig akkord nedsættes adgangen til underskudsfremførsel med virkning fra det år, hvor aftalen er indgået."*

De civilretlige virkninger af en frivillig akkord beror på den nærmere aftale mellem skyldneren og de involverede kreditorer. Spørgsmålet om tidspunktet for gældens bortfald - der efter formålet med reglerne om underskudsbegrænsning frem til underskudsbegrænsningen - kan her være væsentligt mere facetteret, end de netop refererede motivudtalelser lader forstå. Endvidere har retsvirkningerne, herunder de skatteretlige virkninger, ved akkordaftalens bortfald betydeligt større praktisk betydning ved frivillige akkorder, men er ikke nærmere reguleret i personskattelovens § 13 a.

Spørgsmålet knytter sig til den velkendte problemstilling om, hvorvidt givne betingelser for en aftale må anses som suspensive, således at beskatningen udskydes, eller som resolutive, således at beskatning indtræder på tidspunktet for aftalens indgåelse, og således at denne beskatning siden bortfalder, hvis betingelsen ikke opfyldes, jf. dog nedenfor.

Offentliggjort d. 24. januar 2017

SKAT's praksis

SKAT har, med domstolenes tilslutning, her anlagt en særdeles restriktiv praksis for periodiseringen af frivillige akkordaftaler, se herved Den Juridiske Vejledning, senest 2016-2, afsn. C.B.1.5., hvorefter:

”Spørgsmålet om, hvornår der foreligger en aftale om en akkord, afgøres efter de aftaleretlige regler. Det er en forudsætning, at der er indgået en endelig aftale om gældseftergivelse efter KGL § 24.

En aftale om betinget saldokvittering med en hovedkreditor er endelig i det indkomstår, aftalen er indgået. Debitor skal ikke stilles anderledes end den skatteyder, der får akkord eller gældssanering i skifteretten. Se SKM2002.258.HR og SKM2004.265.ØLR.

...

En misligholdelsesklausul i en akkordaftale medfører ikke, at aftalen anses for indgået i et senere indkomstår. Det kan fx være en aftale som er betinget af, at restgælden til hovedkreditor betales over 60 afdrag (resolutiv aftale). Se TfS 1999, 255 (VLD) og TfS 1994, 693 (LSR)...”

Endnu mere kategorisk, eller i hvert fald kortfattet, beskrives retsstillingen i det mindre omfattende afsnit i Den Juridiske Vejledning, afsn. ”C.A.1.2.3.3 Gældssanering, frivillig akkord og tvangsakkord, PSL § 13 a”, hvor det anføres, at

”For frivillige akkorder begrænses underskuddet fra det år, hvor den endelige aftale om akkorden er indgået. Se PSL § 13 a, stk. 5.”

Retspraksis og praksis fra Landsskatteretten

Der er her særlig grund til at hæfte sig ved Østre Landsrets dom ref. i SKM2004.265.ØLR, der - som det fremgår af det ovenfor refererede - er medtaget i Den Juridiske Vejledning som fundament for det synspunkt, at *”En aftale om betinget saldokvittering med en hovedkreditor er endelig i det indkomstår, aftalen er indgået.”*

Denne vurdering af dommens konsekvenser er yderligere betydet i tilknytning til referatet af sagen under Juridisk Vejlednings ”Oversigt over afgørelser, domme, kendelser, SKAT-meddelelser med videre”. Det anføres således her, at *”Når der indgås aftale om*

Offentliggjort d. 24. januar 2017

betinget saldokvittering med en hovedkreditor, indtræder de skattemæssige konsekvenser i det indkomstår, hvori aftalen er indgået.”

Der synes imidlertid at måtte sættes spørgsmålstegn ved denne gengivelse af dommens konsekvenser.

Sagen er speciel derved, at den i sagen omhandlede akkordaftale var indgået mellem debitor og Bikuben i 1996, hvilket blev lagt til grund af Østre Landsret.

Synspunkterne var her byttet om:

Efter SKAT's opfattelse skulle den af akkordaftalen flydende gældseftergivelse ikke henføres til 1996, men først anses for opnået i 1997. SKAT havde derfor begrænset skattemæssige underskud, som skatteyderen havde realiseret i 1997, med den gældseftergivelse, som skatteyderen - efter SKAT's opfattelse - havde opnået i 1997.

Skatteyderen anlagde herefter sag mod SKAT og gjorde gældende, at akkorden var indgået allerede i 1996, og at der derfor ikke var grundlag for modregning i et underskud realiseret i efterfølgende indkomstår, herunder 1997.

Østre Landsret nåede - på linie med SKAT og Landsskatteretten - frem til, at gældseftergivelsen var opnået i 1997. Der skulle følgelig ske modregning i det skattemæssige underskud, som skatteyderen havde realiseret i 1997. Østre Landsret udtalte således, at:

”Først da ejendommen ...1 blev solgt ved købsaftale af 6. august 1997, kunne det konstateres, at Bikuben ikke fik dækning for sit resttilgodehavende, og {skatteyderen} opnåede herved en gældseftergivelse. Landsretten finder derfor, at gældseftergivelsen må anses som sket i indkomståret 1997. Dette understøttes tillige af, at BG Bank den 15. marts 2001 i en skrivelse til advokat HA bekræftede, at BG Bank den 8. august 1997 som led i en frivillig ordning eftergav {skatteyderen} dennes gæld til BG Bank på i alt 2.009.619,49 kr. At gældseftergivelsen skete i indkomståret 1997 understøttes endvidere af, at {skatteyderen} medtog gældseftergivelsen fra BG Bank i sit regnskab for 1997.”

Offentliggjort d. 24. januar 2017

Østre Landsrets dom blev i 2016 fulgt op i en kendelse fra Landsskatteretten af 11/4 2016, jf. nr. 15-2168196, jf. tidligere SKM2015.435.SR. Sagen drejede sig om konsekvenserne af en akkord i henseende til underskudsbegrænsning i en situation, hvor der på lignende måde som i SKM2004.265.ØLR var tale om en betinget akkordaftale.

Ved kendelsen af 11/4 2016 underkendte Landsskatteretten Skatterådets afgørelse ref. i SKM2015.435.SR.

Sagen drejede sig om en skatteyder, der i 2012 indgik en akkordaftale med sit pengeinstitut om nedskrivning af skatteyderens usikrede gæld til banken på knap 38 mio. kr. Ved aftalens indgåelse var akkorddividenden fastsat til 2,59 pct., svarende til 980.000 kr.

Men efter aftalen med banken var opgørelsen af det usikrede tilgodehavende og dividenden ikke endelig. Når skatteyderen havde indfriet en foreløbigt opgjort pantegæld på 16.285.000 kr. inkl. tilskrevne renter og den beregnede dividende på 980.000 kr., der senest forfaldt til betaling pr. 31/12 2017, skulle der foretages en ny opgørelse på grundlag af en sagkyndig vurdering af skatteyderens 4 ejendomme. Hvis skyldnerens faste ejendomme herefter var steget i værdi frem til ultimo 2017, skulle banken have andel af denne værdistigning, således at gældseftergivelsen blev tilsvarende mindre. Denne aftale kunne således medføre, at den oprindeligt drøftede gældseftergivelse på de ca. 37 mio. kr. blev betydeligt mindre, alt afhængigt af konjunkturudviklingen.

Herudover var akkordaftalen betinget af, at skyldneren var i live frem til ultimo 2017, hvilket i denne sag havde særlig betydning, da skyldneren led af hjertesygdommen atrieflimmer.

Skyldneren ønskede på denne baggrund at få oplyst, om der skulle ske reduktion af skattemæssige underskud allerede fra 2012 eller først med virkning fra 2017.

Efter Skatterådets opfattelse, jf. nærmere SKM2015.435.SR, skulle skyldnerens skattemæssige underskud begrænses allerede med virkning fra 2012.

Offentliggjort d. 24. januar 2017

Landsskatteretten nåede derimod ved kendelsen af 11/4 2016 frem til, at skatteyderens skattemæssige underskud tidligst ville blive begrænset med en eventuel gældseftergivelse i 2017, og tilsidesatte således Skatterådets afgørelse i sagen.

Med henvisning til motivudtalelserne til personskattelovens § 13 a konstaterede Landsskatteretten i præmisserne indledningsvist, at underskudsbegrænsningen i henhold til personskattelovens § 13 a er en følge af en opnået gældseftergivelse.

Med dette udgangspunkt foretog Landsskatteretten en nærmere vurdering af, hvornår skatteyderen kunne anses at have erhvervet endelig ret til den skattefrie gældseftergivelse, hvorefter der skulle foretages underskudsbegrænsning.

Landsskatteretten fandt ikke grundlag for at anse betingelsen om, at skyldneren var i live frem til ultimo 2017, som en suspensiv betingelse, der gav grundlag for at anse akkordaftalens skatteretlige virkninger for udskudt.

Derimod fandtes akkordaftalens betingelser om en ny opgørelse af dividende og gældseftergivelse i 2017 at indebære, at gældseftergivelsen fra banken først kunne opgøres i 2017, og at den beløbsmæssige opgørelse i det konkrete tilfælde følgelig måtte anses som en suspensiv betingelse. Der ville, efter Landsskatterettens præmisser, videre indebære, at en skattefri gældseftergivelse tidligst ville blive foretaget i 2017, såfremt akkordaftalen blev overholdt. Der ville derfor først ske en nedsættelse af skattemæssige underskud efter personskattelovens § 13 a på tidspunktet for gældseftergivelsen, hvilket tidligst ville være i indkomståret 2017.

Hvor Skatterådets afgørelse i SKM2015.435.SR blev offentliggjort knap to måneder efter Skatterådets stillingtagen til sagen, er Landsskatterettens kendelse af 11/4 2016 i samme sag, i hvilken Skatterådets afgørelse ref. i SKM2015.435.SR blev tilsidesat, endnu ikke blevet offentliggjort på SKAT's hjemmeside, dvs. sammesteds som Skatterådets afgørelse i SKM2015.435.SR.

Landsskatterettens kendelse af 11/4 2016 er heller ikke omtalt i tekstafsnittene i Den Juridiske Vejledning 2016-2, afsn. C.B.1.5. og C.A.1.2.3.3, men nævnes alene i afsn. C.A.1.2.3.3 under "Oversigt over afgørelser, domme, kendelser, SKAT-meddelelser

Offentliggjort d. 24. januar 2017

med videre” med den kortfattede bemærkning om, at ”Landsskatteretten har truffet en ikke offentliggjort afgørelse med modsat resultat. Skatteministeriet har indbragt Landsskatterettens afgørelse for domstolene.”

Afgørelsen er ganske vist indbragt af Skatteministeriet for domstolene, men dette udelukker i sagens natur ikke, at kendelsen offentliggøres sammesteds som den forudgående, nu underkendte, afgørelse fra Skatterådet. Det synes i den forbindelse at være et rimeligt krav, at Skatteministeriet i ministeriets egenskab af ressortministerium på skatteområdet på ministeriets/SKAT's egen hjemmeside offentliggør ikke blot de administrative afgørelser og domme, der går ministeriet med, men også de afgørelser og domme, der går ministeriet imod.

Øjensynligt har ministeriet end mindre fundet anledning til at oplyse i SKAT's ”Appelliste for Landsskatterettens kendelser”, at SKAT har indbragt Landsskatterettens kendelse for domstolene.

For de mange kriseramte landmænd i en tilsvarende situation må informations- og serviceniveauet således forekomme ganske behersket.

SKM2017.43.SR.

Udviklingen på retsområdet har nu taget en ny - restriktiv - drejning med Skatterådets bindende svar af 20/12 2016, ref. i SKM2017.43.SR.

Her var der tale om en landmand, der efter salg af sin gård havde en gæld til en bank som eneste usikrede kreditor. Landmanden og dennes hustru ville gerne undgå konkurs, og ønskede samtidig at bevare adgang til underskudsfremførsel frem til det tidspunkt, hvor landmandens indkomstforhold og dermed fremtidige afdragsmuligheder var afklarede.

Banken var samtidig betænkelig ved, om der kunne ske formueopbygning hos hustruen og forlangte derfor en kaution fra hustruen på 300.000 kr. Hustruen var indstillet på at afgive kautionen, men kun såfremt parrets underskudsfremførsel kunne bevares frem til et eventuelt rekonstruktionstidspunkt, og at banken på forhånd lovede at stemme for et

Offentliggjort d. 24. januar 2017

eventuelt rekonstruktionsforslag. Banken ville ikke forholde sig til en akkordordning, før landmandens fremtidige indkomstforhold var afklaret.

Det var forventningen, at en erklæring fra banken kunne lyde på følgende: ”Banken forpligter sig herved overfor landmanden til at stemme for et af en rekonstruktør fremsat rekonstruktionsforslag efter konkurslovens § 13 d, såfremt sådant forslag måtte blive fremsat. Banken forpligter sig endvidere til at stemme for rekonstruktionsplanen i henhold til konkurslovens § 11 e. Endelig forpligter Banken sig til ikke at indgive konkursbegæring mod Spørger. Spørger er forpligtet til ikke at gå i rekonstruktion, før hans fremtidige indkomstforhold må anses for afklarede. Nærværende erklæring er gældende i 6 år fra erklæringens underskrift.”

Landmanden ønskede nu Skatterådets bekræftelse på, at den omstændighed, at Banken på forhånd gav tilsagn om at stemme for et eventuelt senere fremsat rekonstruktionsforslag efter konkurslovens regler herom, ikke ville føre til en begrænsning af landmandens skattemæssige underskud.

Videre anmodede landmanden om Skatterådets bekræftelse på, at det ikke ville have nogen betydning for svaret på det ovennævnte spørgsmål, spørgsmål 1, hvis retsreglerne eller praksis gjorde en senere rekonstruktion efter konkurslovens regler umulig eller unødvendig, og hvis der derfor på et senere tidspunkt blev indgået en frivillig generel akkord (samlet ordning) uden for konkurslovens regler.

Skatterådet fandt ikke grundlag for at besvare det første spørgsmål bekræftende – spørgsmålet blev således besvaret med et ”nej”. Herefter bortfaldt en besvarelse af det andet spørgsmål.

Efter landmandens opfattelse måtte begge spørgsmål besvares bekræftende, dvs. med et ”ja”, da der efter personskattelovens § 13 a først indtrådte begrænsning af skattemæssige underskud, når en tvangsakkord eller gældssanering var opnået, og da der i den foreliggende sag ikke forelå stadfæstelse af nogen tvangsakkord eller gældssanering eller overhovedet noget forslag herom, men alene en aftale om, at banken på et senere tidspunkt ville stemme for et eventuelt fremsat forslag herom.

Offentliggjort d. 24. januar 2017

Af samme grund kunne det efter landmandens opfattelse heller ikke komme på tale at begrænse skattemæssige underskud efter personskattelovens § 13 a, stk. 5 om frivillige akkorder.

Skatterådet kunne ikke tiltræde disse synspunkter, og besvarede, som allerede nævnt, spørgsmålet benægtende.

Som begrundelse anførte Skatterådet, der tiltrådte SKAT's indstilling i sagen, at:

"... Det fremgår af sagens oplysninger, at Spørger på nuværende tidspunkt ikke har andre usikrede kreditorer end Banken. Det vil derfor være enten Banken eller Spørger, der eventuelt indgiver en begæring om rekonstruktionsbehandling til skifteretten, medmindre Spørger pådrager sig yderligere gæld i fremtiden.

Det afgørende må være, at alene Banken og Spørger på nuværende tidspunkt kan indgå aftale om en samlet ordning på Spørgers gældsforpligtelser. Banken har betingelsesløst forpligtet sig til at stemme for et fremsat rekonstruktionsforslag efter konkurslovens § 13 d, såfremt sådant forslag måtte blive fremsat, eventuelt en rekonstruktionsplan i henhold til konkurslovens § 11 e.

Den foreliggende sag adskiller sig derfor fra SKM2002.258.HR, hvor banken betinger gældsnedskrivningen af, at skyldneren betaler 700.000 kr. til banken, og at skyldneren overholder de fem aftalte betalingsterminer.

Efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder konkluderer SKAT, at et tilsagn om at stemme for et eventuelt senere fremsat rekonstruktionsforslag sidestilles med en frivillig akkord. Der skal herefter ske underskudsbegrænsning med hjemmel i personskattelovens § 13 a..."

Sagen rejser helt umiddelbart det - ganske centrale - spørgsmål om, i hvilket omfang der kan siges at foreligge en tvangs- eller frivillig akkord, når aftalens mest centrale forhold, nemlig gældsnedskrivningens størrelse, er uomtalt og end mindre fastlagt.

Og dernæst det ikke mindre interessante spørgsmål om, med hvilket beløb landmandens skattemæssige underskud skal begrænses.

Der er tale om en yderst vidtgående afgørelse.

— o —